MỘT SỐ NỘI DUNG NỔI BẬT CỦA ĐẠI HỘI XIV CỦA ĐẢNG VÀ ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC TRONG GIAI ĐOẠN MỚI

Bùi Thị Thu Thuỷ
Học viện Cảnh sát nhân dân

***Tóm tắt**: Bài viết phân tích những nội dung nổi bật của Đại hội XIV của Đảng Cộng sản Việt Nam, đồng thời làm rõ định hướng phát triển giáo dục trong giai đoạn mới. Trên cơ sở đánh giá thành tựu, hạn chế và mục tiêu phát triển đất nước, bài viết nhấn mạnh vai trò trung tâm của giáo dục trong việc phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, thúc đẩy chuyển đổi số, đổi mới sáng tạo và phát triển bền vững. Giáo dục không chỉ góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia mà còn giữ vai trò quan trọng trong xây dựng con người toàn diện, xã hội học tập và đảm bảo công bằng xã hội. Từ đó, bài viết đề xuất cần tiếp tục đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, gắn với yêu cầu thực tiễn và hội nhập quốc tế.*

***Từ khóa:** Đại hội XIV, giáo dục, nguồn nhân lực, chuyển đổi số, phát triển bền vững.*

SOME HIGHLIGHTS OF THE 14TH CONGRESS OF THE PARTY AND THE ORIENTATION OF EDUCATIONAL DEVELOPMENT IN THE NEW PERIOD

***Abstract:** This article analyzes the highlights of the 14th Congress of the Communist Party of Vietnam and clarifies the orientation of educational development in the new period. Based on an assessment of achievements, limitations, and national development goals, the article emphasizes the central role of education in developing high-quality human resources, promoting digital transformation, innovation, and sustainable development. Education not only contributes to enhancing national competitiveness but also plays a crucial role in building well-rounded individuals, a learning society, and ensuring social equity. Therefore, the article proposes the need for continued fundamental and comprehensive reform of education, linked to practical requirements and international integration.*

***Keywords:** 14th National Congress, education, human resources, digital transformation, sustainable development.*

Nhận bài: 20/03/2026 Phản biện: 17/04/2026 Duyệt đăng: 22/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong tiến trình phát triển của đất nước, mỗi kỳ Đại hội Đảng không chỉ là dấu mốc chính trị quan trọng mà còn là cơ sở định hướng chiến lược cho các lĩnh vực then chốt, trong đó giáo dục và đào tạo giữ vai trò đặc biệt. Đại hội XIV của Đảng diễn ra trong bối cảnh thế giới biến động nhanh chóng, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, đặt ra yêu cầu cấp thiết về phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Đối với Việt Nam, giai đoạn hiện nay mang ý nghĩa bản lề để thực hiện mục tiêu trở thành nước phát triển vào giữa thế kỷ XXI. Trong bối cảnh đó, giáo dục không chỉ là lĩnh vực xã hội mà còn là động lực trực tiếp của phát triển kinh tế tri thức, góp phần khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Đánh giá tình hình và những thành tựu nổi bật

Một trong những nội dung cơ bản của Đại hội XIV là đánh giá toàn diện kết quả thực hiện Nghị quyết nhiệm kỳ trước. Văn kiện Đại hội khẳng định rằng đất nước đã đạt được "những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử", góp phần nâng cao vị thế và uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế.

Nền kinh tế tiếp tục tăng trưởng ổn định, kinh tế vĩ mô được giữ vững, các cân đối lớn cơ bản được đảm bảo. Đặc biệt, quá trình chuyển đổi số được thúc đẩy mạnh mẽ, tạo ra những chuyển biến tích cực trong quản lý nhà nước và hoạt động sản xuất kinh doanh.

Bên cạnh đó, công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng được tăng cường với tinh thần "kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực", qua đó củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Tuy nhiên, Đại hội cũng thẳng thắn chỉ ra những hạn chế, yếu kém. Văn kiện nêu rõ: "Tăng trưởng kinh tế chưa thực sự bền vững, năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế còn hạn chế". Đây chính là những vấn đề đặt ra cần được giải quyết trong giai đoạn tới.

2.2. Tầm nhìn và mục tiêu phát triển đất nước

Đại hội XIV tiếp tục khẳng định mục tiêu phát triển dài hạn của đất nước với những mốc quan trọng. Văn kiện nêu rõ: "Đến năm 2030, Việt Nam là nước đang phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao". Đây không chỉ là mục tiêu mang tính định lượng mà còn thể hiện khát vọng vươn lên mạnh mẽ của dân tộc. Để đạt được mục tiêu đó, Đại hội nhấn mạnh yêu cầu "đổi mới mạnh mẽ mô hình tăng trưởng, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả và sức cạnh tranh của nền kinh tế".

Đồng thời, Đại hội cũng đặc biệt coi trọng yếu tố con người, xem đây là trung tâm của chiến lược phát triển, với định hướng: "Phát triển con người toàn diện, xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc".

2.3. Các đột phá chiến lược trong giai đoạn mới

Tiếp nối định hướng từ các kỳ Đại hội trước, Đại hội XIV xác định tiếp tục hoàn thiện ba đột phá chiến lược, đồng thời bổ sung những yêu cầu mới phù hợp với bối cảnh hiện nay.

Thứ nhất là hoàn thiện thể chế phát triển. Văn kiện nhấn mạnh: "Hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển, trước hết là thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa". Đây là điều kiện tiên quyết để huy động và phân bổ hiệu quả các nguồn lực.

Thứ hai là phát triển nguồn nhân lực, đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao. Đại hội khẳng định cần "tạo chuyển biến mạnh mẽ trong giáo dục và đào tạo, phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư".

Thứ ba là xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại. Trong đó, hạ tầng số được xác định là nền tảng quan trọng cho phát triển kinh tế số và xã hội số.

2.4. Thúc đẩy chuyển đổi số, kinh tế xanh và đổi mới sáng tạo

Một trong những điểm mới nổi bật của Đại hội XIV là nhấn mạnh vai trò của chuyển đổi số và phát triển bền vững. Văn kiện chỉ rõ: "Đẩy mạnh chuyển đổi số quốc gia, phát triển kinh tế số, xã hội số".

Cùng với đó, Đại hội đặt ra yêu cầu phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, gắn với bảo vệ môi trường và thích ứng với biến đổi khí hậu. Quan điểm phát triển được xác định rõ: "Không đánh đổi môi trường lấy tăng trưởng kinh tế".

Đổi mới sáng tạo cũng được xem là động lực then chốt. Đại hội khuyến khích phát triển hệ sinh thái đổi mới sáng tạo, thúc đẩy nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ vào thực tiễn.

2.5. Bảo đảm quốc phòng, an ninh và đẩy mạnh đối ngoại

Trong bối cảnh tình hình quốc tế phức tạp, Đại hội XIV tiếp tục khẳng định nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Văn kiện nhấn mạnh: "Kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ". Đồng thời, Đại hội cũng đề cao việc kết hợp chặt chẽ giữa phát triển kinh tế với củng cố quốc phòng, an ninh, bảo đảm môi trường hòa bình, ổn định cho phát triển.

Về đối ngoại, Đại hội tiếp tục thực hiện đường lối "độc lập, tự chủ, đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ quốc tế", góp phần nâng cao vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế.

2.6. Xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị

Công tác xây dựng Đảng tiếp tục được xác định là nhiệm vụ then chốt. Đại hội XIV nhấn mạnh yêu cầu "xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện". Đặc biệt, công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực được tiếp tục đẩy mạnh với tinh thần: "không có vùng cấm, không có ngoại lệ". Đây là yếu tố quan trọng nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

Bên cạnh đó, Đại hội cũng nhấn mạnh việc đổi mới phương thức lãnh đạo, nâng cao hiệu quả hoạt động của bộ máy nhà nước, tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân.

2.7. Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc

Đại hội XIV tiếp tục khẳng định vai trò của khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Văn kiện nêu rõ: "Phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại". Việc bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa và tạo sự đồng thuận xã hội được coi là nền tảng để thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển.

2.8. Xây dựng hệ thống giáo dục góp phần phát triển xã hội bền vững

Trong bối cảnh phát triển nhanh chóng của nền kinh tế tri thức và yêu cầu hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, Đại hội XIV của Đảng đã nhấn mạnh vai trò đặc biệt quan trọng của giáo dục trong việc xây dựng nền tảng cho sự phát triển bền vững của đất nước. Giáo dục không chỉ dừng lại ở chức năng truyền thụ tri thức mà còn đóng vai trò trung tâm trong việc hình thành nhân cách, bồi dưỡng phẩm chất đạo đức và phát triển toàn diện con người Việt Nam.

Trước hết, giáo dục góp phần xây dựng hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực đạo đức xã hội. Thông qua quá trình dạy học và giáo dục, các giá trị như lòng yêu nước, tinh thần trách nhiệm, ý thức cộng đồng và đạo đức nghề nghiệp được hình thành và củng cố. Đây chính là nền tảng để xây dựng một xã hội ổn định, nhân văn và phát triển bền vững. Đặc biệt, trong bối cảnh toàn cầu hóa và tác động của công nghệ số, giáo dục càng cần chú trọng đến việc giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, đồng thời tiếp thu có chọn lọc các giá trị tiến bộ của nhân loại.

Thứ hai, giáo dục đóng vai trò then chốt trong việc phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao – yếu tố quyết định năng lực cạnh tranh quốc gia.

Một hệ thống giáo dục hiện đại cần hướng tới việc trang bị cho người học không chỉ kiến thức chuyên môn mà còn các kỹ năng thiết yếu như tư duy phản biện, sáng tạo, làm việc nhóm và khả năng thích ứng với môi trường biến đổi. Điều này đòi hỏi sự đổi mới mạnh mẽ trong chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy và cách thức đánh giá người học theo hướng phát triển năng lực toàn diện.

Bên cạnh đó, giáo dục còn là công cụ quan trọng để thúc đẩy công bằng xã hội và giảm khoảng cách phát triển giữa các vùng miền. Việc bảo đảm cơ hội tiếp cận giáo dục cho mọi đối tượng, đặc biệt là các nhóm yếu thế, vùng sâu, vùng xa, không chỉ góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống mà còn tạo điều kiện để mọi người dân tham gia vào quá trình phát triển chung của đất nước. Đây là một trong những tiêu chí quan trọng của phát triển bền vững mà Đại hội XIV đã đặt ra.

Một nội dung quan trọng khác là xây dựng xã hội học tập và thúc đẩy học tập suốt đời. Trong bối cảnh tri thức liên tục được cập nhật và thay đổi nhanh chóng, việc học không còn giới hạn trong nhà trường mà trở thành nhu cầu thường xuyên của mỗi cá nhân. Do đó, cần phát triển các mô hình giáo dục linh hoạt, đa dạng hóa hình thức học tập, kết hợp giữa giáo dục chính quy và không chính quy, giữa học trực tiếp và trực tuyến. Điều này không chỉ giúp nâng cao trình độ dân trí mà còn tạo ra lực lượng lao động có khả năng thích ứng cao với yêu cầu của thị trường lao động.

Ngoài ra, giáo dục còn góp phần quan trọng trong việc nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường và phát triển bền vững. Thông qua các chương trình giáo dục, người học được trang bị kiến thức và thái độ đúng đắn về sử dụng tài nguyên, bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu. Đây là yếu tố cần thiết để hình thành lối sống xanh, có trách nhiệm với xã hội và thế hệ tương lai.

Cuối cùng, để phát huy vai trò của giáo dục trong phát triển bền vững, cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Đồng thời, Nhà nước cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, phát triển đội ngũ giáo viên, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất và đẩy mạnh chuyển đổi số trong giáo dục. Chỉ khi xây dựng được một hệ thống giáo dục toàn diện, hiện đại và công bằng, giáo dục mới thực sự trở thành động lực cốt lõi cho sự phát triển bền vững của đất nước trong giai đoạn mới.

III. KẾT LUẬN

Đại hội XIV của Đảng Cộng sản Việt Nam đã đề ra những định hướng chiến lược toàn diện, thể hiện tầm nhìn dài hạn và quyết tâm chính trị trong việc đưa đất nước phát triển nhanh, bền vững trong bối cảnh mới. Những nội dung cốt lõi của Đại hội không chỉ kế thừa thành tựu của các nhiệm kỳ trước mà còn có nhiều điểm đổi mới, đặc biệt là việc nhấn mạnh vai trò của chuyển đổi số, kinh tế xanh, đổi mới sáng tạo và phát huy nguồn lực con người.

Trong tổng thể đó, giáo dục và đào tạo được xác định là nhân tố trung tâm, vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển. Việc xây dựng một hệ thống giáo dục hiện đại, mở, linh hoạt và hội nhập quốc tế không chỉ góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực mà còn tạo nền tảng cho phát triển kinh tế tri thức và xã hội học tập. Giáo dục đóng vai trò quyết định trong việc hình thành con người Việt Nam phát triển toàn diện về trí tuệ, đạo đức, thể chất và kỹ năng, đáp ứng yêu cầu của thời đại số và hội nhập toàn cầu.

Bên cạnh đó, yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục theo hướng phát triển năng lực người học, gắn với thực tiễn và nhu cầu thị trường lao động, đang đặt ra những nhiệm vụ cấp thiết đối với hệ thống giáo dục quốc dân. Đặc biệt, việc đẩy mạnh chuyển đổi số trong giáo dục, phát triển đội ngũ nhà giáo chất lượng cao và thúc đẩy học tập suốt đời sẽ là những yếu tố then chốt để nâng cao hiệu quả và chất lượng giáo dục trong giai đoạn tới.

Có thể khẳng định rằng, để hiện thực hóa mục tiêu xây dựng Việt Nam trở thành quốc gia phát triển, phồn vinh và hạnh phúc, cần tiếp tục ưu tiên đầu tư cho giáo dục, coi giáo dục là quốc sách hàng đầu, đồng thời gắn chặt giáo dục với khoa học – công nghệ, đổi mới sáng tạo và nhu cầu phát triển xã hội. Đây chính là con đường căn bản, lâu dài để phát huy tối đa tiềm năng con người, tạo động lực mạnh mẽ cho sự phát triển bền vững của đất nước trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2026), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV,* Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

Ban Tuyên giáo Trung ương (2021), *Những nội dung cơ bản của các văn kiện Đại hội XIII của Đảng*, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2019), *Luật Giáo dục*, Nxb Lao động, Hà Nội.

Thủ tướng Chính phủ (2022), *Chiến lược phát triển giáo dục giai đoạn 2021–2030, tầm nhìn đến năm 2045.*

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chương trình giáo dục phổ thông 2018*, Hà Nội.

Nguyễn Hữu Châu (chủ biên) (2018), *Giáo dục Việt Nam trong bối cảnh đổi mới và hội nhập,* Nxb Giáo dục Việt Nam.

World Bank (2020), *Vietnam: Enhancing Education for the Future Workforce,* Washington D.C.